
PRIKAZ

**XX. KONFERENCIJA MEĐUNARODNE KOMISIJE ZA FONETIKU I
FONOLOGIJU SLAVENSKIH JEZIKA
Ciechocinek (Poljska), 19.-20. listopada 2004.****Damir Horga**Filozofski fakultet, Zagreb
Hrvatska

U Ciechocineku (Poljska) održana je XX. konferencija Međunarodne komisije za fonetiku i fonologiju slavenskih jezika. Komisija je osnovana 1971. godine. Sastaje se na svojim radnim znanstvenim konferencijama u približno dvogodišnjem ritmu. Nakon duljeg prekida rada Komisije koja se nije sastajala od 1987. do 1993. godine konferencija je ušla u redoviti ritam sastajanja svake druge godine pa je ova posljednja održana u Ciechocineku (Poljska) 2004. bila već dvadeseta. Valja se prisjetiti da je 1997. konferencija održana u Zagrebu u organizaciji Hrvatskoga međunarodnog slavističkog komiteta i Hrvatskoga filološkog društva a da su radovi bili objavljeni u *Govoru*. Jedna je tema stalna na svim konferencijama, a to su metodološka pitanja u fonetskim i fonološkim istraživanjima slavenskih jezika. Druga se tema mijenja od konferencije do konferencije pa su tako bile zastupljene teme: istraživanje akustičkog govornog signala, palatalizacija u slavenskim jezicima, govorni stilovi, fonetske i fonološke promjene u suvremenim slavenskim jezicima i sl. Na ovoj konferenciji uz stalnu temu velik se dio radova bavio opisom aktualnih fonetsko-fonoloških problema u pojedinim slavenskim jezicima. Na konferenciji je sudjelovao 21 sudionik iz 11 zemalja (Bjelorusija, Bugarska, Češka, Hrvatska, Makedonija, Njemačka, Poljska, Rusija, Slovačka, Slovenija, Srbija i Crna Gora) s 26 izlaganja.

U okvirima svoje sintetičke fonološke teorije J. Sabol (Prešov, Slovačka) govorio je o odnosima dviju temeljnih vrsta govornih znakova: ikoničko-simboličkim (motiviranim sa simetričnim odnosom između forme i sadržaja) i arbitrarnim (nemotiviranim, konvencionalnim s uglavnom nesimetričnim odnosom forme i sadržaja). Istaknuta je razlika ovih dviju vrsta govorno/jezičnih znakova gdje se simultanost, metaforičnost, desnohemisferalnost i poetski izraz (što je pretežito svojstveno ikoničko-simboličkim znakovima) suprostavljaju sukcesivnosti, metonimičnosti, lijevohemisferalnosti i proznom izrazu (što je pretežito dominantno u arbitrarnih znakova). Međutim, također se ističe nužnost koordinirane uporabe obiju vrsta znakova u nesmetanom govornom funkcioniranju. U okviru sintetičke fonološke teorije J. Sabol razrađuje odnose

između pojedinačnih/varijantnih i univerzalnih/nevarijantnih karakteristika foničkih jedinica različitih govorno-jezičnih slojeva od hipofonema, fona, fonema, morfofonema do hipermorfofonema. U jezičnoj tipologiji valja polaziti od razine fonema, morfema i leksema, ali također od prozodema, sintagmema i stilema.

U okviru teme metoda fonetskih istraživanja može se istaknuti nekoliko radova: J. Zimmermann (Prešov, Slovačka) je govorio o kriterijima i pouzdanosti prepoznavanja govornika na temelju kratkih akustičkih segmenata govornog signala, D. Horga (Zagreb, Hrvatska) o uporabi elektropalatografije u razlikovanju napetog i prirodnog izgovora, M. Sovilj, S. Punišić, M. Subotić i N. Čabarkapa (Beograd, Srbija i Crna Gora) o kompjutorskom govornom korpusu za srpski jezik. U kategoriju metodoloških radova bi se mogao ubrojiti i rad o principima izrade novog ortoepskog rječnika ruskog jezika (L. Kasatkin, R. Kasatkina, M. Kalenczuk).

Veći se dio radova bavio pitanjima fonetsko/fonološke situacije u pojedinim slavenskim jezicima: intonacije u bugarskom (E. Grigorova), češkom (Z. Palkova) i bjeloruskom (H. Miatluk i N. Nikulina); segmentalne razine u makedonskom (V. Labroska, A. Korytowska), poljskom (A. Travinska), košubskom (E. Wroclawska), slovenskom (H. Tivadar) i srpskom (M. Sovilj, S. Doković, S. Pantelić); sociofonetskim pitanjima palatalnosti u poljskom (M. Osowicka-Kondratowicz).

Dva su referata bila poredbene prirode i u njima je obrađena tipologija slavenskih jezika s obzirom na sandhi pojave (I. Sawicka) i s obzirom na palataliziranost (S. Grzybowski).

Zanimljivo je da se jedan rad bavio temom patologija izgovora frikativa u poljskom (A. Serowik) čime je u radu Komisije otvorena nova tema o fonetskim aspektima govornih poremećaja što je zanimljiva tendencija jer je poznato da se i fonetsko/fonološki problemi normalnog govora mogu osvijetljavati gledano kroz patologiju.

U organizacijskom dijelu konferencije odlučeno je da se sljedeća konferencija Komisije održi u Pragu.

Članovi Komisije uključeni su u rad na međunarodnom projektu *Usporedba sistema i funkcioniranje suvremenih slavenskih jezika* koji vodi Irena Sawicka (Torunj, Poljska).

Relativno mali broj izlaganja i sudionika uvijek je prilika da izlaganja budu opsežnija, a rasprave dulje i plodonosnije što je dobra karakteristika ove Konferencije, koju je uz podršku Univerziteta Nikolaja Kopernika iz Torunja, odlično organizirala Irena Sawicka.